

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN LAUSUNTO 47/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä

Talousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 24 päivänä lokakuuta 2006 lähettäessään hallituksen esityksen laiksi biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä (HE 231/2006 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi talousvaliokuntaan samalla määrännyt, että ympäristövaliokunnan on annettava asiasta lausunto talousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Merja Sandell, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Jukka Saarinen, kauppaja- ja teollisuusministeriö
- yli-insinööri Risto Kuusisto, ympäristöministeriö

- professori Olavi Luukkanen, Helsingin yliopisto
- erikoistutkija Tuula Mäkinen, VTT
- professori Jyri Seppälä, Suomen ympäristökeskus SYKE
- kehitysjohtaja Juha-Pekka Kekäläinen ja toimialajohtaja Kimmo Rahkamo, Neste Oil Oyj
- tutkija Niko Humalisto, FinnWatch
- ympäristötekniikan asiantuntija Sanna Marttinen, Suomen Bioenergiayhdistys Finbio ry
- toiminnanjohtaja Eero Yrjö-Koskinen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- toimitusjohtaja Jarmo Nupponen, Öljy- ja Kaasualan Keskusliitto.

Lisäksi valiokunta on saanut Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen kirjallisen lausunnon.

HALLITUKSEN ESITYS

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki biopolttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä. Esityksellä pantaisiin täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi liikenteen biopolttoaineiden ja muiden uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämiseksi. Lain tarkoituksena on direktiivin mukaisesti edistää biopolttoaineiden käyttöä moottoribensiinin ja dieselöljyn korvaamiseksi liikenteessä. Tällä ta-

voitellaan hiilidioksidipäästöjen vähentämistä ja polttoaineomavaraisuuden parantamista.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi liikennepolttoaineiden jakelijoille velvoite toimittaa vuosittain kulutukseen vähimmäisosuus biopolttoaineita. Vähimmäisosuus kasvaa vuosittain siten, että se on vuonna 2008 vähintään kaksi prosenttia liikennepolttoaineiden jakelijan kulutukseen toimittamien moottoribensiinin, dieselöljyn ja biopolttoaineiden energiasisällön koko-

naismäärästä. Vuonna 2009 osuus on vähintään neljä prosenttia ja vuonna 2010 ja sen jälkeen vuosittain vähintään 5,75 prosenttia. Biopolttoaineita voidaan toimittaa kulutukseen joko sellaisenaan taikka moottoribensiiniin ja dieselöljyyn sekoitettuna siten, että moottoribensiiniin ja dieselöljyn laatuvaatimukset täytetään.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2008 alusta. Vuotta 2010 koskevan velvoitteen voimaantulosta ehdotetaan kuitenkin säädettäväksi valtioneuvoston asetuksella. Velvoite saatetaan voimaan, jos polttoaineiden laatuvaatimukset sallivat vuonna 2010 velvoitteen edellyttämien biopolttoaineosuuksien sekoittamisen moottoribensiiniin ja dieselöljyyn.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta on tarkastellut hallituksen esitystä toimialansa kannalta ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin.

Ympäristövaliokunta on energia- ja ilmas-
toselonteosta antamassaan lausunnossa (YmVL 8/2006 vp) katsonut, että Suomen tulee pyrkiä saavuttamaan biopolttoainedirektiivin tavoite 5,75 %. Samalla valiokunta kuitenkin kiinnitti vakavaa huomiota kehitysmaissa tuotettaviin biopolttoaineisiin liittyviin ongelmiin ja korosti erityistä tarvetta varmistaa kehitysmaissa tuotettavan biomassan tuotanto-olosuhteiden hyväksyttävyyttä sekä ympäristön, biodiversiteetin että sosiaalisen näkökulman kannalta. Lisäksi valiokunta painotti tarvetta elinkaaritarkastelun keinoin arvioida myös biopolttoainetuotannon ekotehokkuutta sen varmistamiseksi, ettei biopolttoainetuotannosta aiheudu enemmän päästöjä kuin mitä sillä korvataan.

Valiokunta toteaa, että nämä kysymykset ovat edelleen keskeisessä asemassa lakiehdotuksen hyväksyttävyyden kannalta. Biopolttoaineiden käytön edistäminen on tarpeen polttoaineomavaraisuuden parantamiseksi ja tekniikkaa koskevan osaamisen kehittämisen kannalta. Biopolttoaineiden kehitys on nopeaa, ja on Suomen etu pysyä kehityksessä mukana ja kehittää osaltaan valmistusmenetelmiä ja -tekniikoita.

Taloudellisesti edullisimmat vaihtoehdot polttoaineet tällä hetkellä ovat palmuöljystä valmistettava biodiesel Indonesiasta ja Malesiasta sekä sokeriruokopohjainen etanoli Brasiliasta. Sekä öljypalmun että sokeriruon viljelyyn liittyy suuria ympäristöongelmia sekä sosiaalisesti

ja eettisesti kielteisiä vaikutuksia. Ympäristön kannalta ongelma on viljelyn aiheuttama trooppisten metsien hakkaaminen. Trooppisten metsien hävittäminen aiheuttaa noin 20 % maapallon hiilidioksidipäästöistä. Tämä on ilmastomuutoksen edetessä yhä vakavampi ongelma. Metsien hävitessä häviää myös korvaamatonta biodiversiteettiä. Sosiaaliset ongelmat liittyvät esimerkiksi etnisiin konflikteihin uudisraivaajien ja alkuperäisasukkaiden tai alueelle aikaisemmin muuttaneiden välillä sekä epätydyttäviin työolosuhteisiin ja lapsityövoiman käyttöön.

Koska laissa ei voida edellyttää, että tarvittava biopolttoainemäärä tuotetaan kotimaassa kotimaisista raaka-aineista, tulee pyrkiä varmistamaan kehitysmaissa tuotettavan biomassan tuotanto-olosuhteiden hyväksyttävyyttä ympäristön ja sosiaalisen kestävyysnäkökulman kannalta. On varmistettava, että biopolttoaineiden raaka-ainetuotantoon sovelletaan asianmukaisia vähimmäisvaatimuksia, tuotettiin niitä missä tahansa. Valiokunta tukee EU:ssa vireillä olevaa sertifikaattityötä ympäristöllisesti kestävien kansallisten biopolttoaineperiaateohjelmien ja alueellisten biopolttoaineita koskevien toimintaohjelmien kehittämisessä.

Kehitysyhteistyön keinoja käyttäen on tärkeää tukea kansainvälistä ja trooppisten maiden omaa kansallista tutkimusta, jolla selvitetään energiakasvien taloudellisia, yhteiskunnallisia ja ympäristöllisiä vaikutuksia ja kehitetään keinoja niiden viljelyn haitallisten vaikutusten vähentämiseksi. Trooppisten luonnonmetsien säilyttämistä tulee tukea edistämällä sekä suojele-

alueiden perustamista että suojelualueiden ulkopuolisten metsien kestäviä käyttötapoja. Kansainvälisiä ja kansallisia sääntelymekanismeja tulee kehittää niin, että estetään öljypalmun viljelyn laajentuminen Kaakkois-Aasian turvemaille, joiden syttymisherkkyys on suuri ja joiden palamisen ja käsittelyn seurauksena aiheutuu poikkeuksellisen paljon hiilidioksidipäästöjä.

Palmuöljyn tuottajien, ympäristöjärjestöjen ja palmuöljyn käyttäjien yhteistyöfoorumin RSPO:n (Roundtable on Sustainable Palm Oil) tavoitteena on edistää kestävää palmuöljytuotantoa koskevien periaatteiden käyttöönottoa jäsenistönsä piirissä. Foorumin piirissä on laadittu kriteeristö ympäristöllisesti ja sosiaalisesti kestävällä tavalla tuotetulle palmuöljylle. On suuri haaste saada tällaiset käytännöt leviämään laajalle, ja uhkana onkin RSPO:n sertifioiman palmuöljyn jääminen kattamaan vain pienen osan tuotannosta. Valiokunta pitää tärkeänä, että suomalainen Neste Oil, jonka biodiesellaitos valmistuu kesällä 2007, on sitoutunut RSPO:n kestävä palmuöljyn kriteeristön noudattamiseen. Laitos tulee käyttämään kotimaisten eläinrasvojen ohella tuontikasviöljyä, erityisesti palmuöljyä.

Tällä hetkellä Suomessa tuotettavat biopolttoaineet perustuvat lähinnä peltobiomassan hyödyntämiseen. VTT:n ja MTT:n tutkimuksessa selvitettiin ohraetanolin ja RME:n eli rypsipohjaisen biodieselin tuotannon aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä. Tutkimuksen mukaan näiden tuotanto ja käyttö, kun koko tuotanto- ja käyttöketju otetaan huomioon, eivät vähennä kasvihuonekaasupäästöjä tai ovat lähellä neutraalia. Tulos voi kuitenkin muuttua, jos ohran olkea ja rypsin vartta voidaan ohjata energiakäyttöön korvaamaan päästöintensiivisempiä päästölähteitä. Paljon riippuu myös viljelymenetelmistä ja tutkimuksissa käytetyistä taustaoletuksista. Valiokunta pitääkin tärkeänä edelleen kehittää peltobiomassan käyttöä biopolttoaineiden raaka-aineena.

Tulevaisuudessa markkinoille on tulossa käyttöominaisuuksiltaan parempia ja päästöiltään pienempiä toisen sukupolven biopolttoaineita, joiden tuotanto perustuu myös muulle kuin peltobiomassalle. Toisen sukupolven biopolttoaineilla voidaan arvioiden mukaan saavuttaa jopa 70–80 %:n vähennys kasvihuonekaasupäästöissä fossiilisiin polttoaineisiin verrattuna, kun koko tuotanto- ja käyttöketju otetaan huomioon. Valiokunta tukee erityisesti toisen sukupolven biopolttoaineiden kehittämistä kiinnittäen huomiota muun ohella erityisesti siihen, että kotimaisen metsä- ja peltobiomassan tuotanto olisi omassa valvonnassa eikä siihen liittyisi vastaavia eettisesti arveluttavia piirteitä kuin tropiikissa tuotettaviin biopolttoaineisiin. Myös biokaasuteknologiaan liittyy suuria mahdollisuuksia.

Suomessa tulee pystyä yhdistämään eri tahojen asiantuntemus siten, että voidaan nykyistä paremmin arvioida, mitkä liikennepolttoaineiden tuotanto- ja käyttöratkaisut ovat kestäviä pitkän aikavälin tarkastelussa. Valiokunta esittää, että muun ohella tätä tarkoitusta varten laaditaan biomassastrategia, jossa otetaan huomioon kasvihuonekaasupäästöt ja muut päästöt (happamoittavat, rehevöittävät, toksiset yms.) sekä vaikutukset maankäyttöön ja luonnon monimuotoisuuteen sekä kansallisella että globaalilla tasolla.

Valiokunta painottaa, että liikenteen biopolttoaineiden edistämisen ohella tulee käyttää myös muita tapoja vähentää liikenteen ympäristöhaittoja. Näitä ovat mm. yhdyskuntarakenteen eheyttäminen, joukko- ja kevyen liikenteen edistäminen sekä autojen energiatehokkuuden parantaminen.

Lausunto

Lausuntonaan ympäristövaliokunta esittää,

että talousvaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

YmVL 47/2006 vp — HE 231/2006 vp

Helsingissä 8 päivänä joulukuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Pentti Tiusanen /vas	Jouko Laxell /kok
vpj.	Oras Tynkkynen /vihr	Mikaela Nylander /r
jäs.	Susanna Haapoja /kesk	Heikki A. Ollila /kok
	Rakel Hiltunen /sd	Eero Reijonen /kesk
	Tuomo Hänninen /kesk	Satu Taiveaho /sd
	Antti Kaikkonen /kesk	Unto Valpas /vas
	Inkeri Kerola /kesk	Ahti Vielma /kok.
	Kari Kärkkäinen /kd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos.